

MEEQQAT IKIORTIGIK MEEQQANUT INUUSUTTUNULLU:

Assit mattaangasut taamaatinniarsigik

Meeqqat inuusuttulu qarasaasiakkut inuullu attaveqatigiittarfiisigut malinnaanissartik pisariaqartitorjussuusarpaat. Attaveqatigiittarfinnili Snapchatimi aamma Instagramimi iliuuserisamik kingunerisa paasinissaannut ikiorserneqartariaqarput. Minnerunngitsumik assinik mattaangasunik avitseqatigiittarunik, Nunatsinni Meeqqat Ikiortigimmi siulittaasoq oqarpoq

Inge S. Rasmussen
inge@ag.gl

- Inuusuttut programinik sorlernik atuarnersut angajoqqaat ilisima-saqarfijagunngilaat. Taamaattu-mik inersimasut pissutsinut malin-naanissaat innersuusutigaarput, Nunatsinni Meeqqat Ikiortigim-mut siulittaasoq, tarnip pissusiimik ilisimasalik Jonna Ketwa oqarpoq.

Peqatigiiffiup PiSiup (Pinerlut-saaluinermut Siunnersuisoqati-giit) qarasaasiakkut sullissivat »Chat Paaralugu« meeqqanut, inuusuttunut, angajoqqaanut me-eqqanillu sullissisumut saaffigin-nitruusoq ukiarmi saqqummersip-paat, taanna Meeqqat Ikiortigim-mit Nunatsinni qingasaarisar-nermut akiuiniarluni paasisitsi-niaanerup ilagaa.

Atuarfimmi tiimimi Inuttut Ine-riartornermi, inuttut ineriikkaar-torneq pillugu oqaloqatigiinnerni pineqartuq oqaloqatigiissutigiq-neqartuq. maannamut misilit-takkat paasinarsikkaat, tamakku oqaloqatigiissutigimissaat inuusut-tut soqutigigaat Jonna Ketwap atuaqatigiinnut arlalinnut oqalu-griarsimasup oqaatigaa.

Atuartsinermi atorlut tamakku Ilinniartitaanermt Aqutsisoqar-fik suleqatigalugu atuarfimmit in-tranemit inissinneqarsimapput. Atuartsinermi atorlussani su-ngusagasanut ilaapput oqallissaa-rutit, taanna ilisimatitsivoq. Taa-maatorli tamatumunnga peqa-tigitillugu maluginiarsimavaa, meeqqat inuusuttulu app-it aam-ma inuit attaveqatigiittarfiisa teknikumut tunngasortaat sapa-in-gikkaluarlugit, atornerisa ator-nerlunnerisalu kingunerisasaat paasinnaasannugilaat imaluunniit tamakkerlugit paasinnaasarna-git.

- Inuusuttortatta pisariaqartip-paat paasisallugu, assimik akuer-sititseqqaarani nassutissigaanni imaluunniit paasisutissanik alla-nut tunngasunik ilisimannigisaan-nik ingerlatitseqqinnerit kingu-neqartinneqartussaammata. Ta-manna inuiaqatigiit pikkoriffi-ginerusariaqarparput, Jonna Ket-wa oqarpoq, isumaqarnerarlunilu tamanna aamma meerarisamut killiliisarnissamut aamma tun-ngassuteqartuq.

Inuit attaveqatigiittarfiisigut killiliisarneq pissusilersornerlu pil-lugit oqallinnissaq mianernartuu-sinnaasarmat, taassuma akueraa. Angajoqqaalli pineqartuq oqal-lisigisariaqarpaat:

- Inuusuttut pissusilersornermik kingunerisa paasinissaannut ineri-simalhuartuunngilat, tamatumani eqqarsaatigalugit pissusiersaar-neq, iliuuseqarsinnaaneq misigis-utsillu. Imaluunniit allat pissusi-lersornerinut tunngasunik, taanna oqarpoq.

Siunnersuut pingaarutillik tas-

saavoq, meeqqap asseq Instagra-mimut imaluunniit Snapchatimut ikkunneqarsimasoq aalassaati-gippagu, angajoqqaat eqqissima-niaannassat.

- Naveersillutik aallartissanngil-lat, pilertortumullu qisuariaateqas-sallutik, taamaallilluni asseq ima-luunniit video ingerlaartinneqar-toq unitsinneqarniassammatt, Jon-na Ketwa oqarpoq.

Assit mattaangasut pinnagit

Jonna Ketwap misilittagai naaper-torlugit ajornartorsiut annerpaaq pilersarpoq, meeqqap assinik qa-ninniarnermut tunngasunik Snap-chatimut imaluunniit Instagrami-mut ingerlatitseqqittoqarsimasoq paasigaangagu, tamatumunnga ataillugu aamma qingasaariso-qaraangat.

Snapchatimi qarasaasiakkut at-taveqatigiittarfiisuusimi assit suk-kaasoorjussuarmik piarneqartar-put, ingerlateqqinneqarsimasarlu-tilli aamma assilineqarsimasin-naasarlutik.

- Tassa angajoqqaat naammatt-toortakkamittut oqaatigisartagaat: Inuup assinganik ingerlatitseqqit-toqarsimanerata kinguneranik inuusuttuaraq aliasuttorjussuu-sarpoq imminullu toqunnissami-nik eqqarsaateqartarluni, Jonna Ketwa oqarpoq.

Taassuma ajornartorsiut alla misigisartagaa tassaavoq, inuusut-tuaraq inersimasumit inuusut-tuaqqatut immiut oqaatigisumit attaveqarfigineqarsimappat, titi-nganiakujullunilu imaluunniit qa-ninniakujullunilu aallartissimagaa-ngat. Immaqa inuusuttuaqqap at-taveqarnermik taamaatissimasin-naavaa, tamannali pitinnagu nam-

mineq assiminik qaninniartumik nassiterserimasinnaalluni.

- Sakkortuumik mianersoqqus-tutigisarput tassaavoq, assit ma-ttaangasut qanorluunniit ittut saqqummiunneqannginnissaat. 18-it inorlugit ukioqaraanni iner-simalersimananilu, tamataqarani assimik avitseqatigarsissaq ima-luunniit atisaqarani assilissinnissaq isumassarsiatialaangimmatt mia-nersoqqussutigissavarput, Jonna Ketwa oqarpoq.

Taassuma angajoqqaanut kaju-missaarutigaa, meeqqat qarasa-asiakkut attaveqatigiittarnerat paaseqqullugu akueralugulu ta-makununga malinnaanissartik pisariaqarpat. Qanorli atuinis-saannut ikiuisariaqarput.

- Tassa akuulluurtariaqarpoq, oqaannarani inuusuttut pineqar-mata qanoq iliorsinnaanani, Jonna Ketwa oqarpoq ilanngullugulu oqarluni:

Inimut nakkuigineqanngitsu-sulioritoqarsinnaanera aarleqqu-tigineqarsinnaavoq. Inu aalajanger-simasuunersoq imaluunniit qa-rasaasiamiinnersoq apeqqutaan-ngilaq.

Nittartakkami redbarnet-gl-imi iserfissami »Til børn og unge«-mi assinik mattaangasunik tigusaa-raanni imaluunniit allat assinik imaluunniit videonik qaninniar-nermut tunngasunik ingerlatit-seqqissimasut paasigaanni qanoq iliorinissamik iltersuuteqarpoq.

Internetikkut pinerluttunik paasiniaasartunik ujartuisoq

Jonna Ketwa oqarpoq, Kalaallit Nunaanni inatsitigut ikiorneqa-rumalluni saaffiginniffiisunnaasu-

nik amigaateqartoqartoq.

- Meeqqat Ikiortigimmi isuma-liutigaarput, siunnersuinermt iltersuinerumullu piffissamik im-mikkooortisissanerluta, internet-tikkut oqarasuaatikkullu, misigi-saqarsimasunik sianertoqassaga-luarpat, Jonna Ketwa paasisutis-sivoq.

Jonna Ketwa aalajangiisinnaa-suugaluaruni Kalaallit Nunaanni politiiit internetikkut pinerluttunik paasiniaasartuqarfeqassagaluar-poq, Danmarkimisut.

- Politiiit digitalimik pinerluuti-nut paasiniaasartuqarfimmiik pi-lersitsigaluarpata tamanna ajun-ngiluinnaasagaluarpoq, oqarpoq. Siunnersuut tamanna isumattu-jusutut nipeqarsinnaavoq, Kalaal-lit Nunaanni politiiit tamakku-ninnga aamma sulliassaqartarma-ta, politimester Bjørn T. Bay oqaaseqateqarluni oqarpoq.

Tamatumali peqatigisaanik eqqaasitsisutigaa, tamanna isu-malluutunik agguataarinerit pitsa-anerpaartarinaviannngimmassuk. Kalaallit Nunaanni innuttaasut 56.000-iinnaapput, Danmarkimilu paasiniaasartuqarfimmit inuit 5,6 millionit tunngavigineqarlutik.

- Isumaga naapertorlugu Kalaal-lit Nunaanni Politiiini internetik-kut pinerluttunut paasiniaasar-toqarfihorneq isumalluutimik pis-susamisoorlumik atorluuaar-nerusuvianiingalugit. Taarsullugu iliuuserisarput tassaavoq politeer-tatta unnerhuussuttalu tamakku-ninnga suliaraqarinnissamut aalaja-ngersimakkannersumik qaffassisu-silimmik sulliassatigut piginnaan-ngorsarneqarnerat, Bjørn T. Bay nassuuaavoq illassuteqarlunilu:

- Tamatumunnga tapertatut

Danmarkimi pineqartup iluani immikkut suliqaarnermut immik-koortortaqarfimmi iluauqeqar-sinnaavugut. Taamaalliluta isuma-ga naapertorlugu isumalluutimik pitsaanerpaamik atorluasinnaa-vugut, politimesteri AG-mut allak-katugut akissutimimi allappoq.

**SAPAATIP-AKUNNERA
SEX: Killissat atuartit-
sissutiginneqartalerliki**

Atoqatiginneq inuiaqatigiillu pillu-git suliuaqatigiiffi, Sex og Sam-fund, ukuit tamaasa sapaatip-akunnerani 6-imi atoqatiginner-mut tunngasunik paasisutissil-sarnermik sammisaqartarpoq.

Ukiog manna atuartsineseq pillugu paasisitsiniaanermi meeqqat inu-ussuttuaqqallu internetimi nittar-takkanilu inuit naapeqatigiittarfiini inummum tunngalluinarutugut kil-lissaat sammineqarput. Asser-suutigalugu suliuaqatigiiffimmit apeqqutigineqarpoq: SnapCha-tikkut nukappiaqqap 8. Klassimi atuartup assinganik atisaqanngit-sumik tigusaaqaraanni qanoq ilior-toqassava?

Nittartakkami sexogsamfund.dk-mi angajoqqaatut angajoqqaat misiliitsinnerat »Den Ultimative Foreældredyst« tigusinnaavut, tassenngalu neriorsuutigineqar-poq, meeqqap inummum tunngal-luinarutugut killissap pillugit oqaloqatiginissaanut upalungaar-sameqqassasutit.

Ukiog manna Sapaatip-akunnera Seximi ilinniartitsisut 18.000-it sinnneqartut atuartullu millionip af-faanik amerlassuseqartut Dan-markimi nuna tamakkerlugu pe-qataapput.

(Najoqqutaq: sexogsamfund.dk)

**Chat Paaralugu
- Sikker Chat**

Nittartakkami redbarnet.gl-imi in-ternetimi aamma nittartakkani inuit naapeqatigiittarfiini angal-lanneq pineqartillugu meeqqa-nut, inuusuttuaqqarut angajoq-qaanullu sakkussat assiginnig-it-sut nassaassaapput.

Assersuutigalugu assit videoollu qanoq nunguterneqartarnerisut tamannalu nittartakkanut inuit naapeqatigiittarfinut qanoq nalu-nearutigineqartarnerisut. Interne-timi qanoq iliorsinnaaneq qanorlu iliorsinnaannginneq pillugit paa-sissutissat tigusasaat. Aamma suut unioqqutitsinerunerannik suullu unioqqutitsinerunnginne-rannik ilisimasavit misissornis-saannut apeqquteqarpoq aki-saasanik.

(Najoqqutaq: redbarnet.gl)

MODEL FOTO/LEIFF JOSEFSEN

Messengerikkut fersken-emojimi tigusaaqaraanni tamanna qanoq isumaqarpa? Tamanna atuartaanermt ministerip Merete Riisagerip sapaatip-akunnerani 6-imi (sapaatip-akunnerani matumani), suliuaqatigiiffimmit Sex og Samfundimitt meeqqanut inuusuttuaqqanullu atoqatiginneq pillugu paasisitsiniaanerup immikkut sammineqarinnisaanik ukuit tamaasa atornerlunilu, akissuteqarfijissavaa.

Hvad betyder det, hvis man modtager en fersken-emoji på Messenger? Det skal undervisningsminister Merete Riisager svare på i uge 6 (denne uge), som hvert år bruges af organisationen Sex og Samfund til at sætte ekstra spot på seksualoplysning for børn og unge.